

РЕЦЕНЗИЯ

от проф. дн Антония Кръстева
по конкурса за заемане на академичната длъжност „доцент”

Област на висше образование 1. Педагогически науки

Професионално направление 1.2. Педагогика

Научна специалност Теория на възпитанието и дидактика

За нуждите на катедра „Педагогика и мениджмънт“ в ИПФ – Сливен

**Конкурсът е обявен в Държавен вестник, бр. 23/19.03.2024 г. от
Технически университет – София**

Кандидат: гл. ас. д-р инж. Марлена Йорданова Данева

Данни по конкурса

В конкурса за доцент, обявен от Технически университет – София със Заповед № ОЖ-1.2-05/26.04.2024 г, в област на висше образование 1. Педагогически науки, професионално направление 1. 2. Педагогика, научна специалност Теория на възпитанието и дидактика, гл. ас. д-р инж. Марлена Йорданова Данева е **единствен кандидат**.

На основание чл. 29 от Закона за развитието на академичния състав в Република България и съгласно ППРАСРБ кандидатката има право да участва в конкурса за доцент. Основанията ми в тази посока са свързани с представената сума от показатели на съответните групи (**общо 963,98 точки**), които напълно отговарят, дори надхвърлят минималните национални изисквания.

Данни за кандидата

Образование и професионален път

През 1987 г. Марлена Данева завършва магистърска степен за инженер по съобщителна техника, след което – през 1995 г. придобива следдипломна специализация – банкер – икономист. През 2018 г. се дипломира като магистър в специалност Иновации и технологии в педагогиката в ИПФ – Сливен към ТУ – София. През 2020 г. М. Данева придобива образователна и научна степен „доктор“ със защитен труд на тема: “Оптимизиране на процеса на привличане и задържане на деца и ученици – билингви в училище“.

Професионалният си път Марлена Данева започва като хоноруван преподавател през 2020 г. към катедра „Педагогика и мениджмънт“ при ИПФ – Сливен. От 2020 г. до 2023 г. е редовен асистент към катедрата, а от 2023 г. е главен асистент. Кандидатката декларира и научноизследователска дейност

чрез участия в различни научни форуми на международно и национално равнище. Членува в обществени и научни организации.

Преподавателска дейност

Кандидатката демонстрира активна преподавателска дейност, като води лекции и упражнения в ОКС „бакалавър“ и ОКС „магистър“ по задължителни и избираеми дисциплини: Приобщаващо образование; Основи на педагогиката; Методи на педагогическите изследвания; Европейски и национална образователни системи; Педагогическо взаимодействие в мултикултурна среда; Компютърно моделиране за 3. и 4. клас; Педагогическа конфликтология, Възрастова психология, Специална педагогика, Семейно общуване, Обща, възрастова и педагогическа психология и др. Прави впечатление многообразието от учебни дисциплини. Гл. ас. д-р Марлена Данева работи много активно със студенти. Тя има успешни научни ръководства на дипломанти – бакалаври и магистри. Провежда курсове за обучение на учители в курс от РУО – Сливен, както и като лектор за III ПКС в ДКПРУ към ИПФ-Сливен.

Експертна дейност

Друга съществена активност в биографията на гл. ас. д-р Марлена Данева е участието ѝ в административни дейности като директор на Агенцията за социално подпомагане – Сливен. Многобройни са нейните участия в различни проектни дейности със заемане на ръководна длъжност като главен експерт (Община Сливен), държавен експерт в дирекция „Проекти и програми“ към Министерство на здравеопазването, бизнесконсултант, регионален представител за областите Ямбол и Сливен. Кандидатката се явява като разпознаваем експерт в социалната сфера и образованието на национално и регионално равнище.

Справка за наукометричните показатели

Представената от гл. ас. д-р Марлена Данева справка за изпълнение на минималния брой точки, изискуеми по групи показатели за научна област 1. Педагогически науки, ПН 1.2. Педагогика, показва, че кандидатката покрива минимални изисквания (общ брой 963,89 точки) за заемане на академичната длъжност „доцент”.

Минимални изисквани точки по групи показатели

Група	Съдържание	Минимални изисквани точки за АД Доцент	Постигнати Точки
А	Показател 1	50	50
Б	Показател 2	-	
В	Показател 3	100	100

Г	Сума от показателите от 4 до 10	200	289,98
Д	Сума от показателите от 11 до 13	50	125
Е	Сума от показателите от 14 до 22 като минималният брой точки по показател Е15 е 40	-	80
Ж	Сума от показателите от 23	30	319
З	Сума от показателите от 24	-	
Общо			963,98

Публикациите, включени към минималните изисквания за академичната длъжност „доцент“, съответстват на професионалното направление на конкурса.

Оценка на публикациите, представени от кандидатката за участие в конкурса

Общият брой на научните публикации, с които гл. ас. д-р Марлена Данева участва в конкурса за доцент, са 36.

Публикациите, включени за участие в конкурса, могат да се обособят в следните групи показатели:

Показател А 1: *Дисертационен труд на тема: „Оптимизиране на процеса за привличане и приобщаване на деца и ученици – билингви в училище“*, 2021 г. (не се рецензира);

Показател В3: *Хабилитационен труд – монография на тема: „Интеркултурно образование в мултикултурна среда“*, 2023 г. – **1 бр.**

Показател Г5: Публикувана книга на базата на защитен дисертационен труд за присъждане на ОНС „доктор“ или за присъждане на НС „доктор на науките“

Книга на тема: „Модел на приобщаващ образователен процес в маргинализирани общности“, 2023 г. – **1 бр.**

Показател Г6. Статии и доклади, публикувани в научни издания, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация – **една статия в реферирано и индексирано във Web of Science списание** (самостоятелна).

Показател Г7. Статии и доклади, публикувани в нереперирани списания с научно рецензиране или публикувани в редактирани колективни томове

Статии, публикувани в нереперирани списания с научно рецензиране – **32 бр.** (7 самостоятелни и 19 в съавторство с един съавтор и 6 – с двама).

Показател Е20. Публикуван университетски учебник или учебник, който се използва в училищната мрежа

Учебник: Основи на педагогиката. Второ допълнено и преработено издание, 2022 г. (в съавторство) – 1 бр.

От цялата представена научна продукция – 6 бр. научни труда са на английски език, 2 бр. на руски език и 28 бр. на български език.

Представени са 25 цитирания в нереферирани списания с научно рецензиране.

В монографичния труд „Интеркултурно образование в мултикултурна среда“, 2023 г., научните дирения са фокусирани върху болезнена тема в педагогическата наука, а именно мултикултурното образование. Трудът е с високо равнище на актуалност, където се дискутират и предлагат решения на въпроси от значение за педагогическата работа в образователна среда с множество културни общности. На основата на сериозна информационна осведоменост и педагогическа компетентност са очертани основите на интеркултурното образование като палитра от педагогически методи за работа в такава среда. Авторката се стреми да аргументира тази връзка работещ модел, достатъчно ефективен за работа в мултикултурна образователна среда. В целия труд прозира личната загриженост и отношение на автора към изследователската теза.

Книгата „Модел на приобщаващ образователен процес в маргинализирани общности“, 2023 г. е редактирана и допълнена съкратена част от защитен дисертационен труд през 2022 г. Новата пресечна точка, представена в настоящата книга, е свързана с емпирично изследване и отчитане на резултатите от отсъствия, успеваемост, отпадане от училище и реинтеграции на отпадналите ученици на средна годишна база спрямо процентните стойности от предишния период. Направен е анализ и сравнение на всички важни за темата данни и са структурирани изводи от изследването сред учителите, участници в този период. Търсейки отговори, свързани със съдържателната и състоятелната страна на този проблем, М. Данева предлага модел, където работата на спомагателни групи и родителските работилници в училище е условие за постигане на позитивни нагласи в учителите към очакването за успех за учениците билингви.

В учебника „Основи на педагогиката“, 2022 г. са разгледани фундаменталните педагогически явления от теория на възпитанието и дидактиката. Акцентира се върху педагогическите понятия и категории. Представеният труд има необходимите качества на учебник по педагогика.

Количествените и съдържателните характеристики на представените публикации от кандидатката отговарят на профила на обявения конкурс за придобиване на академичната длъжност “доцент”. Очертаните тематични области на научната продукция определят много ясно нейните научни

интереси, свързани с концептуални педагогически въпроси и методологически решения.

Като цяло продукцията на гл. ас. д-р Марлена Данева се отличава с висока степен на тематична концентрация, съдържателна актуалност и професионална задълбоченост.

Научни приноси

Публикациите на гл. ас. д-р Марлена Данева я представят като системен и задълбочен учен и изследовател. Приемам посочените от нея приноси.

В представените трудове кандидатката убедително демонстрира своите професионални умения за синтезиране и обобщаване на изводи, касаещи въпроси за работа с родители в сферата на взаимодействие на училището със семейството. Успешно са изследвани и концептуализирани ключови елементи в областта на мултикултурното образование.

Неоспоримо проличава професионализмът на кандидатката за прилагане на теоретични и методически идеи в трудовете, генерирани на основата на емпирични изследвания, което е методологичен принос към теорията и практиката на мултикултурното образование.

Генерират се идеи за създаване на подход за преустановяване и превенция на цикличността в личностната трансформация, свързана с изследваните групи. Представените идеи в единство очертават рамката на апробирания авторски модел за двустепенна работа с родители на обучаеми от маргинализирани ромски общности в процеса на взаимодействие на училището със семействата и общностите. Това подчертава безспорния принос на модела при извеждането на общите пресечни точки.

Специален принос виждам по отношение на конструктивните анализи при изследване на отношението на родителите към образователната система, при тяхната ангажираност и активно включване в училищния живот по посока положителна мотивация за учене на учениците, както родителските нагласи за съпричастност, които обогатяват представите за предимствата от образование на техните ученици.

Основна препоръка към кандидатката: в някои научни трудове, повлияни от стремежа за всеобхватност се предоставя много информация, която води до претрупаност на изложението с подреждания по глави, параграфи и подпараграфи.

Въпроси: С какви трудности се срещна кандидатката при включването на родители от ромската общност в образователните дейности и какво още

недостига, за да се реализира един цялостен синергетично-образователен процес?

Заклучение

Научната и преподавателската дейност на гл. ас. д-р Марлена Данева убедително доказват нейната професионална компетентност и ерудираност като университетски преподавател със значими теоретични и научно-приложни приноси.

Изложените аргументи ми дават основание убедено да **предложа на членовете на уважаемото научно жури да подкрепят нейната кандидатура в обявения конкурс и да гласуват положително за присъждането на гл. ас. д-р Марлена Йорданова Данева на академичната длъжност “доцент” по професионално направление 1. 2. Педагогика, научна специалност Теория на възпитанието и дидактика.**

14.06. 2024 г.

Автор на рецензията

REVIEW

by Prof. D. Sc. Antoniya Krasteva,
on the Competition for the academic position of *Associate Professor*

Academic field 1. Pedagogical Sciences

Professional field 1.2. Pedagogy

Scientific specialty: Theory of Education and Didactics

Required by Department “Pedagogy and Management” at the
School of Engineering Pedagogics - Sliven

The competition was announced in the State Gazette, issue 23/ March 19th,
2024 by the Technical University of Sofia

Applicant: Sen. Ass. Dr. Eng. Marlena Yordanova Daneva

Competition information

In the competition, as announced by the Technical University of Sofia with Order No. OЖ-1.2-05/ April 26th, 2024, in academic field 1. Pedagogical Sciences, Professional field: 1.2. Pedagogy, scientific specialty Theory of Education and Didactics, Sen. Ass. Dr. Eng. Marlena Yordanova Daneva is **the only applicant**.

On the grounds of art. 29 of the Academic Staff Development Act of the Republic of Bulgaria, and according to the Rules for Application of the Academic Staff Development Act of the Republic of Bulgaria, the applicant is eligible to participate in the competition for associate professor. My reasons are based on the sum of results per index from the different groups (**total 963.98 points**), which completely satisfy, and even exceed the minimum national requirements.

Applicant information

Education and professional path

In 1987, Marlena Daneva was awarded a Master’s degree in Communications Engineering, followed, in 1995, by a postgraduate specialization – Banker-Economist. In 2018 she was awarded a Master’s degree in Innovation and Technologies in Pedagogy at the School of Engineering Pedagogics – Sliven to the Technical University of Sofia. In 2020, M. Daneva obtained educational scientific degree “Doctor” with dissertation defense of research study on the topic:

Optimization of the Process of Attracting and Retaining Children and Students – Bilinguals, in School.

Her professional path, Marlena Daneva started as a limited duties lecturer in 2020 to the Department “Pedagogy and Management” at the School of Engineering Pedagogics – Sliven. From 2020 to 2023 she was a full-time assistant to the department, and since 2023 she became a chief assistant. The applicant declares scientific research studies through participation in various scientific forums at international and national level. She is a member of public and scientific organizations.

Teaching activity

The applicant demonstrates active teaching activity, leading lectures and practical training for students in studies for educational qualification degree Bachelor and Master, in compulsory academic courses: Inclusive education, Fundamentals of Pedagogy, Pedagogical Research Methods, European and National Educational Systems: Pedagogical Interaction in Multicultural Environment, Computer Modelling for school grades 3 and 4, Pedagogical Conflictology, Developmental Psychology, Special Pedagogy, Family Interaction, General, Developmental and Pedagogical Psychology, and etc. The variety of academic disciplines is impressive. Sen. Ass. Dr. Marlena Daneva works very actively with students. She has been a successful tutor and supervisor of graduate students – bachelors and masters. She provides trainings for teachers at the Regional Directorate of Education – Sliven, as well as a lecturer for third professional-qualification degree at the Qualification and Professional Development Department to the School of Engineering Pedagogics – Sliven.

Expert Activities

Another significant activity in Sen. Ass. Dr. Marlena Daneva’s professional background is her participation in administrative activities as a Director of Social Assistance Agency – Sliven. Her participation in various projects, at a managing position as a chief expert (Sliven Municipality), state-level expert in Directorate “Projects and Programs” to the Ministry of Health; as a business consultant, regional representative for Yambol and Sliven districts. The applicant is a well-known expert in the social field and education at national and regional level.

Statement of scientific-metrical indices

The statement by Sen. Ass. Dr. Marlena Daneva of achievement of the minimum points, required by index groups per scientific field 1. Pedagogical Sciences, PS 1.2. Pedagogy, proves that the applicant covers the minimum requirements (total points 963.89) for the academic position “Associate Professor”.

Minimum points required by index groups

Group	Content	Minimum requirements for points obtained for academic position <i>Associate Professor</i>	Points obtained
A	Index 1	50	50
B	Index 2	-	
C	Index 3	100	100
D	Sum of total indices 4 to 10	200	289.98
E	Sum of total indices 11 to 13	50	125
F	Sum of total indices 14 to 22, as the minimum points for index F15 is 40	-	80
G	Sum of total indices of 23	30	319
H	Sum of total indices of 24	-	
Total			963.98

The publications/ papers, included in the minimum requirements for the academic position “Associate Professor”, correspond to the professional field of the competition.

Assessment of the publications submitted by the applicant for participation in the competition.

The total number of scientific publications submitted by Sen. Ass. Dr. Marlena Daneva for participation in the competition for *associate professor*, are 36.

The publications, included for participation in the competition, can be allocated in the following index groups:

Index A 1: *Dissertation thesis on the topic:* “Optimization of the Process of Attracting and Retaining Children and Students – Bilinguals, in School”, 2021 (not reviewed);

Index C3: *Habilitation thesis – monograph* on the topic: “Intercultural Education in Multicultural Environment”, 2023 – **1 copy**

Index D5: A published book based on defended dissertation thesis for the award of the education and scientific degree *Doctor*, or the award of scientific degree *Doctor of Science*.

Book entitled: “A Model of an Inclusive Educational Process in the Marginalized Communities”, 2023 – 1 copy

Index D6. Articles and reports, published in scientific journals, referenced and indexed in world-known scientific information databases – *one article in a referenced and indexed in Web of Science journal* (independent).

Index D7. Articles and reports, published in non-referenced journals with scientific peer-review, and published in edited collective volumes of scientific papers.

Articles published in non-referenced journals with scientific peer-review – 32 (7 independent, 19 with one co-author, and 6 – with two co-authors).

Index F20. Published university textbook, or a textbook used within the school network.

Textbook: Fundamentals of Pedagogy. Second, supplemented and revised issue, 2022 (in co-authorship) – 1 copy

From the scientific production submitted – 6 scientific papers are in English, 2 – in Russian, and 28 – in Bulgarian.

Submitted 25 citations in non-referenced peer-reviewed journals.

In the monograph “Intercultural Education in Multicultural Environment”, 2023, the scientific research focuses on a very sensitive topic in the pedagogical science, that is, the multicultural education. The paper is highly relevant, discussing and offering solutions to issues significant to the pedagogical practical work in an educational environment comprising multiple cultural communities. On the basis of deep knowledge and pedagogical competence, the fundamentals of the intercultural education are outlined as a palette of pedagogical methods for work in such an environment. The author’s goal is to prove this as a working model, sufficiently effective for work in such a multicultural educational environment. The scientific paper reflects the author’s personal concern and attitude towards the research subject.

The book “Model of an Inclusive Education Process in the Marginalized Communities”, 2023, is an edited, supplemented abridged part of a dissertation paper from 2022. The new intersection point, presented in this book, is related to an empirical research and recording the results from absences, success rate, dropping out from school, and reintegration of the drop-out students on average annual basis, compared to the same percentage values from the previous period. An analysis is made, comparing all significant to the topic data, and conclusions are drawn from the research among the teachers-participants during this period. In search of answers, relative to the content and substance of this issue, M. Daneva suggests a model, where the work of assisting groups and parents’ workshops in school, is a premise for achieving positive attitude in teachers to expect success for the students-bilinguals.

In the textbook “Fundamentals of Pedagogy”, 2022, are reviewed the fundamental pedagogical phenomena from the theory of education and didactics. The pedagogical terms and categories are highlighted. The presented paper (book) has the necessary qualities of a pedagogical textbook.

The quantitative and content characteristics of the presented by the applicant publications correspond to the profile of the competition announced for obtaining the academic position “Associate Professor”. The outlined subject fields of scientific production define very clearly her scientific interests, related with conceptual pedagogical issues and methodological solutions.

As a whole, Sen. Ass. Dr. Marlena Daneva’s scientific production is distinctive in its concentration of topics, content relevance and professional thoroughness.

Scientific contribution

Sen. Ass. Dr. Marlena Daneva’s publications present her as a methodical and thorough researcher. I acknowledge the contributions indicated by her.

In the papers submitted, the applicant convincingly demonstrates her professional skills for synthesis and summary of conclusions, concerning issues related to the work with parents and school-family interaction. Key elements in the area of the multicultural education are conceptualized and researched.

The applicant’s professionalism clearly stands out when applying theoretical and methodical ideas in her works, generated on the basis of empirical research, which represents a methodological contribution to the theory and practice of multicultural education.

The applicant is a source of ideas for the creation of an approach for discontinuation and prevention of the cyclicity of the personality transformation, related to the studied groups. The presented ideas only outline the framework of the author’s approbated model for two-step work with parents of learners from the marginalized Roma communities, within the process of school-family and school-community interactions. This emphasizes the undoubted contribution of the model when working out the common intersection points.

I do see a special contribution with regards to the constructive analysis while examining the parents’ attitude to the educational system, their engagement and active participation in the school life, in terms of positive motivation for learning by students, as well as the parents’ willingness for participation, which enrich the concepts for the advantages from education of their students.

Main recommendation to the applicant: In some research papers, influenced by the aspiration for comprehensiveness, a large amount of information

is being presented, which results in elaborateness of the layout with ordering by chapters, paragraphs and subparagraphs.

Questions: What difficulties did the applicant encounter while including parents from the Roma community in the educational activities, and what is still missing to realize a comprehensive synergic educational process?

Conclusion

Sen. Ass. Dr. Marlena Daneva's scientific and teaching activities are a convincing proof of her professional competency and eruditeness, as a university lecturer with significant theoretical and scientifically applicable contributions.

The arguments presented give me reasons to confidently **suggest to the members of the respectable scientific jury, to support her application in the announced competition, and vote positively on the award of the academic position of "Associate Professor" to Sen. Ass. Dr. Marlena Yordanova Daneva, in professional field 1.2. Pedagogy, scientific specialty: Theory of Education and Didactics.**

June 14th, 2024

Review author: